

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลวาริ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาล จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรที่ศึกษาคือ ครูผู้สอนระดับอนุบาลชั้นอนุบาล 1-3 ของโรงเรียนอนุบาลวาริสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลวาริ แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลวาริและบันทึกการระดมความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลวาริ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอน

ครูผู้สอนระดับอนุบาล 1-3 โรงเรียนอนุบาลวาริ ทุกคนเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 36-40 ปี มีประสบการณ์ทางการสอนในระดับปฐมวัยระหว่างปี 5-8 ปี ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบของโรงเรียนอนุบาลวาริ จังหวัดเชียงใหม่ 5 ปีขึ้นไป โรงเรียนอนุบาลวาริ จังหวัดเชียงใหม่มีครูผู้สอนระดับอนุบาลปีที่ 1 มากที่สุดร้อยละ รองลงมาได้แก่ครูผู้สอนระดับอนุบาลปีที่ 2 และครูผู้สอนระดับอนุบาลปีที่ 3

2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลวาริ

ในภาพรวมครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวาริ จังหวัดเชียงใหม่ในระดับมากเกือบทั้งหมด สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดมากที่สุดได้แก่ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ การวางแผนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหัวเรื่อง การวางแผนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้นำเสนอความคิดและตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับบุรณาการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า

แสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การสังเกต รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ตามลำดับ

3. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลวารี

ในภาพรวมพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มากนัก สำหรับปัญหาที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การวัดและการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนและการจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ การวัดและประเมินที่หลากหลาย การจัดเตรียมมุมการเรียนรู้ด้วยความปลอดภัย ไม่เน้นการวิเคราะห์จุดประสงค์การประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การใช้สื่ออย่างคุ้มค่า ครูไม่ถนัดในการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร ครูไม่เห็นความสำคัญในการสร้างเงื่อนไขก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรม ครูไม่ถนัดในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเพื่อวางแผนกำหนดสาระการเรียนรู้ (ตั้งคำถาม) ตามลำดับ

อภิปรายผล

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลวารี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวารี จังหวัดเชียงใหม่ในระดับมากเกือบทั้งหมด สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดมากที่สุดคือ ครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และได้ทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม และได้ทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การให้ผู้เรียนได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและมีทักษะหลาย ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดประสบการณ์ว่าต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสนองความต้องการของเด็ก และได้รับประสบการณ์อย่างหลากหลาย อีกทั้งครูผู้สอนมีการวางแผนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกหัวเรื่อง และให้ผู้เรียนได้นำเสนอความคิด และตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า แสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ การคิด การสังเกต รวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบต่าง ๆ และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มสภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอนุบาลวารี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546) ที่กล่าวถึงหลักการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีว่า เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลโดยผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย นอกจากนี้ครูผู้สอนได้ใช้สื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดความสนใจสื่อเป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจตรงกัน และทำให้เกิดความชัดเจน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายหลาย ซึ่งสอดคล้องกับสุภาพรรณ พวงจันทร์เพชร (2535) ที่กล่าวว่า สื่อเป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนให้เข้าใจตรงกันทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ เห็นภาพพจน์ที่ถูกต้อง ทำให้ผู้เรียนเรียนเนื้อหาได้มากขึ้น

จากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน เห็นได้ว่าครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทำให้อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างสมดุล ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดการศึกษาของวารี กติกา (2545) ที่ได้กล่าวถึงการจัดการอบรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการนำหลักการทฤษฎีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเข้ามาใช้ คือ นำกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ (project Approach) เทคนิคการสอนแบบ Whole Language และ High Scope มาวิเคราะห์และทำการสังเคราะห์ประยุกต์เป็นโครงสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ โครงการ (Project approach) เป็นโครงสร้างหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำหลักการของเทคนิคการสอนแบบ Whole Language และ High Scope เข้ามาผสมผสานกับโครงสร้างหลักดังกล่าวในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กเรียนรู้ตามความสนใจและตามธรรมชาติของเด็ก รู้จักการคิด การวางแผน การทำงานร่วมกัน และการแสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งตรงกับแนวทางประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามหลักสูตรของศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546) ดังนี้

จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญเพื่อสนองความต้องการของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อให้เด็กมีความสุขและปลอดภัยจัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน โดยจัดประสบการณ์ตรงให้ เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน เช่น การสำรวจ เล่น คิดค้น ทดลอง แก้ไข

ปัญหาด้วยตนเอง ให้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของและบุคคลจัดให้มีความสมดุลของกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในห้องและนอกห้องเรียนกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบด้วยกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม และสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และจัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนมือปฏิบัติ สามารถบอกผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมของตนเองและของผู้อื่นได้ ประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลวารี

ในภาพรวมพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มากนัก สำหรับปัญหาที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การวัดและการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน และการจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และการวิเคราะห์จุดประสงค์การประเมินพัฒนาการให้ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อาจเป็นเพราะระยะเวลาการศึกษาทำความเข้าใจ ทำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินรูปแบบใหม่ หรือการประเมินตามสภาพจริงของครูหลายคนมีจำกัด ซึ่งหากครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการจัดกิจกรรมและการประเมินผลมากขึ้น ก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุภวัฒน์ ชื่นชอบ (2524) ที่กล่าวว่าการวัดผลประเมินผลอาจใช้วิธีที่หลากหลายดังต่อไปนี้ การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน การซักถาม การทดสอบ การตรวจสอบ และประเมินผลด้วยตนเอง นอกจากนี้แล้วปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมมุมการเรียนรู้ด้วยความปลอดภัย และการมองเห็นความสำคัญในการสร้างเงื่อนไขก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรม อาจจะเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของโรงเรียนอนุบาลวารี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นรูปแบบใหม่ การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่นำมาจัดเตรียมในมุมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดและมีความแปลกใหม่ทำให้ผู้เรียนสนใจอยู่เสมอ ดังนั้นในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเตรียมมุมการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงความปลอดภัยสำหรับผู้เรียนเป็นอันดับแรกรวมถึงการใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างเงื่อนไขหรือข้อตกลงก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

นอกจากนี้ ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด เพื่อวางแผนกำหนดสาระการเรียนรู้ (ตั้งคำถาม) และการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูในการใช้เทคนิคจัดกิจกรรม และมียุทธศาสตร์ในการเพิ่มพูนความรู้ รวมถึงทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ส่วนปัญหาการใช้สื่ออย่างคุ้มค่าอาจเป็นเพราะยังขาดเทคนิควิธีการใช้สื่อให้คุ้มค่า ดังนั้นหากมีการให้คำแนะนำช่วยเหลือจาก

เพื่อครูผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจะทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดโอกาสให้คณะครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบของโรงเรียนอนุบาลวาริ
2. ควรจัดหาโอกาสให้คณะครูศึกษาดูงาน หรือศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ครูผู้สอนควรตรวจสอบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกตพัฒนาการของนักเรียน เพื่อการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนักเรียน
4. ควรสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับข้อมูล รูปแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลวาริ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

1. ควรมีการศึกษาถึงแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลวาริ
2. ควรมีการศึกษาถึงการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลวาริ